

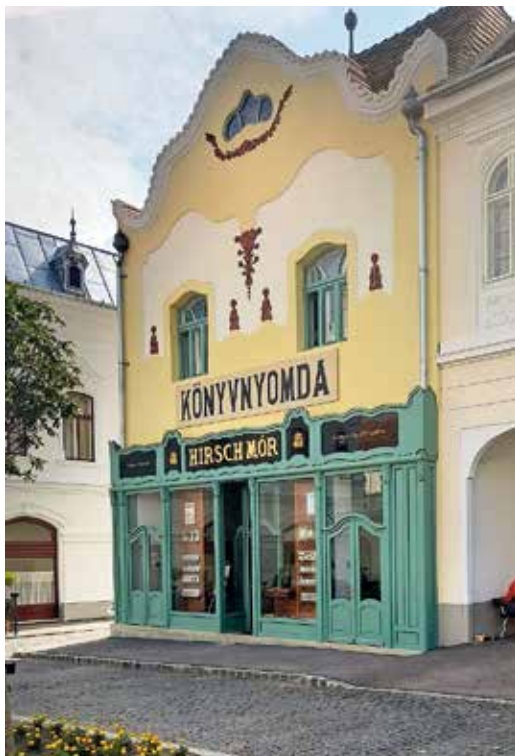
Egy erdélyi nyomdász Szentendrén

Varga Júlia

2022 tavaszán adták át a szentendrei Skanzen Erdély épületegyüttesét. Mivel nagyon kedvelem a Skanzent, már régóta terveztem, hogy megnézem az új látnivalókat. Már az autóból feltűntek a monumentális, falfeliratos épületek, de csak belépésemkor realizáltam, hogy igen, ez „Erdély”.

Az új kiállítás 15 hektáron fekszik, egy komplett kisvárost álmodtak meg a tervezők. A területre egy 1960–1970-es évekbeli határátkelő rekonstruált változatán át lépünk be. Itt ismerkedhetünk meg azzal, hogyan zajlott a Magyar Népköztársaságban az útlevelek ellenőrzése és a vámvizsgálat, ami az én generációmnak még fájlóan, bár már nosztalgikusan ismerős.

Az Erdély terület 150 épületből áll, köztük található Hirsch Mór nyomdájának és papírkeres-

kedésének másolata, amely Marosvásárhelyen állt a Rózsák tere 18. szám alatt. Az épület mind a mai napig ott található. (Az erdélyi nyomdászatról és legismertebb alakjáról, Misztótfalusi Kis Miklósról a Magyar Grafika korábbi számaiban több cikk is született.) Bár rövid életű volt – 1906 és 1913 között működött –, mégis fontos szerepet játszott az információáramlásban, hírközlésben és jelentősen hozzájárult a polgárok művelődéséhez és szórakoztatásához is.

A főtéren látható lenyűgöző épület homlokzatát látva, még a laikus is azonnal megmondja: szecessziós. Keleti Béla álmodta meg, aki a népművészeti formavilágra és Lechner Ödön építészeti megoldásaira támaszkodott.

A földszinten található kiállítás mutatja be az akkori, dualizmus kori nyomdászok történetét és eszközeit. Találhatunk itt tégelysajtót, vágógépet, szedőszekrényt, winkelt, prégépet..., mindent, ami szükséges volt, hogy az akkori képeslapok, kisnyomtatványok és egyéb nyomdatermékek elkészüljenek. Sorba rendezve láthatóak, így végigkövethetjük a folyamatot, amely akkoriban még a gutenbergi technikákra épült. A nyomdához tartozik még egy „korabeli” nyomdászmeszter is, aki bemutatja az eszközöket és válaszol az érdeklődő kérdésekre. Ha jó időben érkezünk, ki is próbálhatjuk, hogy állnánk helyt nyomdászként (ehhez érdemes figyelni a skanzen honlapján kiírt programokat).

Érdekes még a mennyezetről lelátott modern installáció, melyen szövegek futnak körbe, magyar vonatkozású nyomdai, tipográfiai információkat bemutatva. Továbbá érdemes megnézni a kisfilmet Krón Ernőről, Marosvásárhely legendás könyvkötőjéről, aki még 96 éves korában is hódolt szakmájának.

Az épület emeletén található kiállításon megismerkedhetünk az akkori lap- és könyvszerkesz-

tőség hangulatával. Találkozhatunk sok ismerős névvel, akik mind Erdélyben alkottak. Itt mutatkoznak be Hirsch Mór nyomdájából készült könyvek és képeslapok, valamint az akkor, Erdélyben született kötetek is.

Én két órát szántam az erdélyi tájegység végigbongészésére, bevallom nem volt elég. Nagyon ajánlom mindenkinek.

Forrás: skanzen.hu

